

Rauha ja turvallisuus -juhlarahan suunnittelijoille

Rauha on ihmisen luonnollinen olotila ja sota on siitä poikkeus. Rauha edustaa hyvää ja sota on pahan ilmenemismuoto. Rauhaa pidetään harmonian ja onnellisen elämän rakenneosana. Turvallisuus puolestaan antaa ihmiselle mahdollisuuden luottaa tulevaisuuteen.

Rauha ja turvallisuus merkitsevät kuitenkin enemmän kuin aika ilman sotaa. Rauhaa ei voi määritellä vain suoran väkivallan puuttumisena. Sota syttyy usein vastauksena välilliseen ja rakenteelliseen väkivaltaan. Se on väkivallan tiivistymä, mutta ei sen enempää. Rauha ja turvallisuus syntyvät vasta, kun sodan lisäksi sekä välillinen että rakenteellinen väkivalta ovat poissa ihmisten elämästä.

Useat ihmiset näkevät väkivallan aina syntinä ja kokonaisvaltaisen maailmankäsityksen vääristymänä, ellei se ole osa luonnon kiertokulkua. Toisille väkivalta on väline korkeimman voiman tai muuten oikeutettujen tavoitteiden edistämiseen. Jotkut perustelevat väkivallan omalla edullaan, joillekin se on pakoa todellisuudesta.

Suomi on monin tavoin edistänyt rauhaa ja presidentti Martti Ahtisaari on käytännön rauhantyöstä myös palkittu. Ahtisaaren mukaan rauha on tahdon asia; kaikki kriisit voidaan ratkaista. Sota ei ole välttämätön tie kurjuudesta rauhaan ja turvallisuuteen. Rauhaa rakennettaessa katse on käännettävä menneestä kohti tulevaa, heti saatavista eduista kohti kestävää hyötyä; on ajateltava tulevia sukupolvia enemmän kuin omaa etua. Rauhan asia ei voi lannistua väkivallan edessä, mutta rauhaa tukevien voimien on oltava hallittuja.

Rauhan välittäjä on vastuussa rauhan prosessista. Rauhansopimus ei ole sodan loppu vaan uusi alku rauhan ja turvallisuuden kasvulle. Vielä rauhansopimuksia tärkeämpää on rauhan säilyttäminen. Se vaatii ymmärrystä niistä mekanismeista, jotka johtavat rakenteelliseen ja epäsuoraan väkivaltaan. Se vaatii vahvemman vastuuta heikommastaan ja kaikkien vastuuta rauhan pysyvyydestä.

Ihmisen kyky hahmottaa elämäntapansa vaikutuksia tulevaisuuden rauhaan ja turvallisuuteen joutuu koetukselle oman aikamme kaltaisissa nopeissa murroksissa. Ihminen on osa luontoa ja luonnon lait koskevat myös ihmisten elämää. Suurten ekologisten muutosten on arvioitu uhkaavan ihmisten turvallisuutta. Tieto, ymmärrys ja viisaus ovat ihmisen keinoja kulkea kohti rauhaa ja turvallisuutta. Tieto ja ymmärrys opastavat suhteessa luontoon, viisaus opastaa myös matkalle ihmisen omaan mieleen, jossa hyvä ja paha, onnen tunne ja kauhu meitä odottavat.

Rauhaa ja turvallisuutta on kuvattu taivaana kadotuksen yläpuolella tai syntymättömän lapsen elämänä äitinsä kohdussa. Rauha on hakenut kontrasteja kuten sankarihautausmaan patsas, jossa leskiäiti taluttaa lastaan. Rauha on rakastettu uskonnollinen symboli ja hiljentymisen on sen uskollinen ilmentymä. Joillekin rauha ja turvallisuus merkitsee väkijoukkoa, toisille taas yksinäistä erämaata. Puhdas rauha voi vallata mielen, kun tiedämme sen koskettavan myös muita ihmisiä.

Tavoitammeko koskaan täydellistä rauhaa vai onko meidät tuomittu ainiaaksi vain kulkemaan sitä kohti. Osaammeko ilmaista rauhan ja turvallisuuden sellaisenaan, vai joudummeko yhä etsimään rauhan rajat määrittelemällä ensin väkivallan, rauhan vastakohtan?

(Kirjoittanut: Crisis Management Initiative/Executive Director Kalle Liesinen)